

Пустовойт Д. М., Кириленко Н. В., студенти,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Череватюк В. Б. к.і.н., доцент

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОВІТРЯНОГО ПРАВА В ДОСЛІДЖЕННЯХ ВІТЧИЗНЯНИХ НАУКОВЦІВ

Під час формування та розвитку основоположних засад цивілізації роль науки як системи знань та специфічної сфери людської діяльності важко переоцінити, оскільки події, що відбуваються, суттєво змінюються. Це пов'язано з тим, що наука є невід'ємним компонентом процесу суспільного виробництва та одночасно являє собою структурний елемент культури. Будь-які зміни в суспільній свідомості, економіці, політиці позначаються на розвитку та функціонуванні науки та наукової діяльності. Тому прогрес суспільства та економіки не може не позначитися на прогресі науки, зміні її місця і ролі в суспільному устрої, і навпаки: розвиток науки зворотно впливає на всі сфери суспільного життя, виступає важливим фактором соціально-економічного прогресу. Не виключенням є і сфера повітряного права.

Так, Мякота Ольга Василівна у своєму дослідженні зробила акцент на особливостях правового регулювання повітряного кордону України. У своєму дослідженні Ольга Василівна дійшла до таких основних висновків: 1) правове регулювання повітряного кордону України складається з міжнародно-правових норм (зокрема з норм міжнародно-правових договорів, що є частиною чинного законодавства України, та інших джерел міжнародного права, що є міжнародно-правовими зобов'язаннями для України, наприклад, міжнародно-правових звичаїв) і власне норм національного законодавства України; 2) норма про висотну межу державного суверенітету (повітряної території) у 100–110 км над рівнем моря має характер міжнародно-правового звичаю; 3) чинне законодавство України не встановлює висотної межі повітряних кордонів. Українська доктрина міжнародного права визначає висотну межу державного суверенітету (повітряної території) переважно у 100–110 км над рівнем моря [1, с. 157-158].

В свою чергу, Раскалей Марина Олександрівна звертає увагу на основних питаннях міжнародного повітряного права, які потребують на сьогодні окремого опрацювання, до них належать: статус повітряного простору; режим повітряної навігації; безпека польотів.

Марина Олександрівна стверджує, що при вирішенні зазначених питань потрібно враховувати нинішнє соціально-економічне становище як України, так і інших держав та визначитися не тільки з загальним напрямом, щодо якого відбуватиметься подальший розвиток у галузі повітряного права, а й з більш конкретними питаннями, що стосуються ліцензійного та спеціального дозвільного процесів, як таких, що мають значний вплив на подальший розвиток політико-правових, і економічних міжнародних відносин [2, с.63].

Юрченко М. В. у своїй статті окреслює недоліки правового регулювання авіаційної сфери. Так, на думку автора, у Повітряному Кодексі не визначено порядок роботи та пільги для «малої авіації». Попри те, що були прийняті зміни спрямовані на врегулювання та захист прав пасажирів, Повітряний кодекс враховує не всі ситуації, у яких може опинитися пасажир. Наприклад, не прописана компенсація, якщо пасажир постраждав під час польоту, немає конкретних штрафів у випадку пошкодження багажу. Також Повітряний кодекс України переобтяжений посиланнями на норми інших законодавчих та нормативно-правових актів, що суттєво ускладнює його реалізацію. Слід також звернути увагу на загальні підходи до розуміння процесів гармонізації національного авіаційного законодавства до законодавства Європейського Союзу, а також щодо питань застосування стандартів та рекомендованої практики Міжнародної організації цивільної авіації (ICAO). Під час створення національної нормативно-правової бази авіаційної галузі необхідно приділяти увагу питанню співвідношення права й економіки, оскільки економіка впливає на право безпосередньо та опосередковано: через державу, політику, правосвідомість та інше. Необхідність регулювання економічних відносин в авіаційній галузі породжується економічними потребами. Право виступає як закріплювач сформованих реальних відносин в економіці, забезпечує їхню стабільність, фіксує їх, а також відповідає матеріальним умовам життя у визначених межах [3, с.221-222].

Таким чином, проаналізувавши доктринальні джерела, що розглядають стан розвитку повітряного права потрібно зазначити, що дана сфера недостатньо досліджена для суттєвих змін в майбутньому.

Література

1. Мякота О. В. Правове регулювання повітряного кордону України / О. В. Мякота // Європейська інтеграція в контексті сучасної геополітики : зб. наук. статей за матеріалами наук. конф., м. Харків, 24 трав. 2016 р. / редкол.: А. П. Гетьман, І. В. Яковюк, В. І. Самощенко та ін. – Х. : Право, 2016. – С. 153–159.

2. Раскалей М. О. Окремі зобов'язання держав у сфері міжнародного повітряного права. стан та перспективи / М. О. Раскалей // Альманах міжнародного права. - 2014. - Вип. 4. - С. 58-65.

3. Юрченко М. В. Повітряний кодекс України як правова основа діяльності авіаційної галузі / М. В. Юрченко // Актуальні проблеми держави і права. - 2013. - Вип. 70. - С. 216-223.

УДК 341.229:504.5(043.2)

Радченко Я. Р., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЗАПОБІГАННЯ ТЕХНОГЕННОМУ ЗАБРУДНЕННЮ КОСМІЧНОГО ПРОСТОРУ

З давніх-давен людина вдивлялася у таємничий світ космосу. Кращі мислителі намагалися теоретично пояснити закономірності його розвитку, знайти шляхи і засоби освоєння космічного простору. У сучасному міжнародному праві сформувалась нова галузь – міжнародне право. Становлення цього права як нової галузі розпочалось у 60-х роках ХХ ст., невдовзі після запусків перших штучних супутників Землі. Об'єктом цієї галузі є: відносини з приводу космічного простору і небесних тіл; правове становище космонавтів, штучних космічних об'єктів, наземних космічних систем; космічна діяльність. Точкою відліку стала прийнята 20 грудня 1961 р. Генеральною Асамблеєю ООН Резолюція про багатостороннє співробітництво держав у дослідженні й використанні космічного простору. Специфіка даної галузі полягає у тому, що вона регламентує міжнародно-правову діяльність, пов'язану з дослідженням та використанням космосу [1, с. 9].

У космосі нині знаходиться близько 600 діючих супутників та інших космічних апаратів. У міру інтенсифікації використання космосу посилюється процес його техногенного забруднення космічним сміттям. Під останнім розуміють усі нефункціонуючі антропогенні об'єкти, включаючи їх фрагменти та елементи, що знаходяться на навколоземній орбіті або повертаються в атмосферу Землі [2, с. 194]. До космічного сміття, зокрема, належать відпрацьовані супутники та інші літальні апарати, орбітальні ступені ракетноносіїв, уламки космічної техніки, шлаки від згорання твердого палива і т. д. Частина з них входить у щільні шари атмосфери, згорає або падає на Землю. Друга частина